

In memoriam

**VASILE LICA
(1953–2010)**

La 8 noiembrie 2010, după o lungă și grea suferință, ne-a părăsit pentru totdeauna prof. dr. Vasile Lica, distins specialist în istorie antică și profesor titular la Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați¹. Plecarea lui atât de timpurie lasă în urmă nu doar adâncă tristețe a tuturor celor care l-au cunoscut și prețuit, ci și un gol dureros în câmpul științelor Antichității din țara noastră. Căci colegul și prietenul dispărut ilustra cu strălucire un domeniu istoriografic erudit, din păcate prea puțin cultivat în România de azi – anume cel al cunoașterii civilizațiilor antice în primul rând pe baza surselor scrise.

Vasile Lica s-a născut la 25 ianuarie 1953 în comuna Beceni (jud. Buzău). A urmat școala în centrul de județ, cu rezultate foarte bune, dovedind încă de atunci aptitudini desoebite pentru cultură și studiile umaniste. După un an de lucru ca muncitor la Fabrica de Rulmenți Brașov (1972), stagiu recomandabil în vremea exacerbării rolului „clasei muncitoare” în societate, s-a dedicat plenar studierii istoriei, în cadrul facultății de profil a Universității ieșene (1973–1977). Aici s-a ilustrat ca un student eminent, și totodată și-a întărit maestrul căruia

îi va rămâne veșnic îndatorat și fidel, profesorul Nicolae Gostar. Sub îndrumarea lui competentă, Tânărul buzoian a deprins temeinic tainele meseeriei de istoric al Antichității și metodele specifice domeniului, precum și farmecul muncii didactice, dar mai ales și-a dezvoltat gândirea critică, independentă. Tot în acești ani au început preocupările sale speciale pentru lumea geto-dacă.

Între anii 1977 și 1990 Vasile Lica a funcționat în învățământul mediu, ca profesor de liceu la Brăila. Dar tot timpul a rămas implicat în cercetare, și anume nu în arheologia de teren, ci în studiul izvoarelor și al istoriografiei domeniului. Stăpânea limbile engleză, franceză și mai ales germană, iar cultura sa era impresionantă. A produs în acei ani mai multe studii și comunicări, îndeosebi referitoare la istoria Daciei preromane, precum și o carte în colaborare postumă cu veneratul său maestru N. Gostar. Prestația sa didactică a fost și ea remarcabilă: până în 1987 obținuse deja gradul didactic I. Dar – ca și majoritatea membrilor generației sale – abia după 1990, în noile condiții apărute, s-a putut ilustra la adevărată sa valoare.

A fost printre primele cadre ale nou-înființătei Universități „Dunărea de Jos” din Galați, și a jucat un rol esențial în organizarea Facultății de Istorie și Geografie (ulterior – de Istorie, Filosofie și Teologie). După susținerea doctoratului la Institutul

¹ Adresăm și pe această cale mulțumiri călduroase prof. dr. Alexander Rubel de la Institutul de Arheologie din Iași, care ne-a pus la dispoziție cu deosebită amabilitate toate datele necesare pentru întocmirea acestui cuvânt de rămas bun.

de Arheologie „Vasile Pârvan” din Bucureşti în anul 1992², a fost promovat conferenţiar, iar în 1999 a devenit profesor. Din anul 2004 a primit conducere de doctorate în cadrul Universităţii constănţene „Ovidius”, iar din 2007 chiar în instituţia unde funcţiona, fiind şi director al şcolii doctorale. Se cuvine a se sublinia că Vasile Lica a desfăşurat la Galaţi o activitate didactică amplă³ şi rodnică, mult apreciată de studenţi şi de colegi, dar s-a ilustrat şi ca un remarcabil manager: director de programe al Catedrei de profil, coordonator al programului „Erasmus – Socrates” în parteneriat cu Universitatea din Aachen, fondator al Seminarului de Istorie antică şi Epigrafie „Nicolae Gostar”- prevăzut cu o bogată bibliotecă de specialitate⁴, editor-fondator al „Analelor” Facultăţii. A condus câteva granturi cu fonduri europene, a organizat colocvii şi conferinţe cu participanţi naţionale şi internaţionale. Între 2001 şi 2004 a fost şef de catedră şi membru în senatul universitar, era prodecan din 2008, iar între timp a fost investit şi cu atribuţiile de expert evaluator în cadrul birourilor centrale din Ministerul Educaţiei şi Ministerul Culturii. În anul 2004 activitatea didactică i-a fost răsplătită cu medalia „Meritul învățământului”, clasa II.

Dar aspectul care l-a impus în lumea academică a fost îndeosebi munca de cercetare. Vasile Lica a beneficiat de calitatea de bursier „Humboldt” (1991–1992), petrecându-şi stagiu de documentare în Germania la Universitatea din Bonn, pe lângă prof. dr. Gerhard Wirth. Va reveni, de altfel, de mai multe ori în acest cadru, unde şi-a putut desăvârşii formarea profesională şi pregăti temeinice teza de doctorat. A rămas mereu un admirator al limbii şi culturii germane, al literaturii ştiinţifice produse în spaţiul german, al metodelor de lucru şi acribiei impuse de lumea germanofonă, pe care le-a privit şi le-a promovat mereu, pe drept cuvânt, ca un model de urmat⁵. Contactul cu prof. G. Wirth, care i-a devenit un al doilea maestru, i-a consolidat înclinaţia spre studiul izvoarelor scrise antice, pe care le-a folosit extensiv îndeosebi pentru descifrarea istoriei Daciei preromane, dar i-a deschis şi

² Teza sa purta titlul *Relaţiile politice şi juridice ale Romei cu geto-dacii pînă la anul 106 p. Chr.* şi a fost condusă de prof. dr. Al. Suceveanu.

³ A predat cursuri de istorie antică, istorie a Bizanţului şi istoriografie, dar a condus nemijlocit şi seminarii de specialitate.

⁴ S-a preocupat în mod deosebit de îmbogăţirea ei şi i-a donat numeroase titluri valoroase. Astăzi această bibliotecă îi poartă numele.

⁵ În anul 2009 a participat la înfiinţarea Centrului Cultural German din Galaţi, şi a rămas de atunci mereu președinte de onoare al acestuia.

noi interese de cercetare – îndeosebi preocupările pentru Alexandru cel Mare. Aplicând curajos cuceririle de vîrf ale domeniului la obiectul propriilor investigaţii, Vasile Lica a produs alte două cărţi şi câteva zeci de studii şi articole ştiinţifice, multe publicate în limbi de circulaţie internaţională, afirmându-se astfel ca un cercetător competent şi apreciat în lumea academică europeană. În plus, s-a preocupat de editarea unor volume de studii, ca şi de publicarea câtorva contribuţii inedite ale regretatului N. Gostar. A mai scris numeroase recenzii şi note, importante pentru menţinerea vie a spiritului critic în viaţa ştiinţifică, şi a susţinut (în ţară şi peste hotare) numeroase conferinţe erudite de specialitate – unele rămase inedite.

Cele mai numeroase şi remarcabile contribuţii ştiinţifice ale sale privesc Dacia preromană. S-a preocupat mai ales de aspectele pe care arheologia nu le poate surprinde, cele care devin vizibile doar prin analiza foarte elaborată a surselor literare – cum ar fi relaţiile politice, aspectele juridice ori viaţa spirituală. Pornind de aici, interesul său a vizat şi alte probleme ale relaţiilor Romei cu lumea barbară ori cu cetăţile greceşti. Ulterior s-a aplecat şi asupra lui Alexandru cel Mare, referindu-se îndeosebi la imaginea acestei personalităţi în lumea modernă. Vasta lui cultură şi capacitatea de a judeca producţia istorio-grafică apar evidente şi în publicaţii ce privesc istoria recentă, îndeosebi formaţia intelectuală şi ideologia care în vremurile noastre înrăuiesc munca cercetătorului şi a dascălului. Prin tot scrisul său, profesorul Vasile Lica s-a impus ca un specialist performant, dar şi ca un autentic gânditor – lipsit de prejudecăţi şi devotat valorilor umaniste autentice, acelea care stau la baza marii tradiţii europene. A respins cu hotărâre toate derapările metodologice ori sentimentale în cîmpul investigaţiei ştiinţifice, rămânând ferm pe poziţia adevărului obiectiv, adevăr pe care îl vedea ca pe un instrument major înumanizarea individului şi a societăţii contemporane. Suntem prin urmare convinşi că opera sa scrisă va înfrunta cu succes timpul.

Plecăt mult prea devreme dintre noi, prof. dr. Vasile Lica rămâne o amintire luminosă şi un adevărat exemplu – de om de ştiinţă erudit şi competent, ca şi de dascăl cu har. Dar, mai presus de toate aceastea, a fost un om bun şi generos, un adevărat umanist şi caracter. Toată prestaţia sa vine ca o confirmare strălucită a vechii zicale „omul sfîrşeşte locul”.

Domnul să-l odihnească în pace.

RADU ARDEVAN

BIBLIOGRAFIE¹

CĂRȚI

- *Societatea geto-dacică de la Burebista la Decebal*, Iași, ed. Junimea, 1984, 200 p. (cu N. Gostar)
- *Scripta Dacica*, Brăila, ed. Istros, 1999, 193 p.
- *The Coming of Rome in the Dacian World*, Konstanz, Xenia-Reihe. Heft 4, Universitätsverlag Konstanz GmbH, 2000, 299 p.
- *Romania between Yesterday and Tomorrow. Ghid pentru studenții străini care studiază în România*, Galați, 2005 – lucrare postată pe www.comsys.ro/romana/travelling.htm și www.comsys.ro/french/travelling.htm (coautor)

STUDII ȘI ARTICOLE

Dacia preromană

- Observații asupra ‘nemuririi’ getice*, AUI, 22, 1976, p. 123–130;
- Autorii antici și moderni despre proprietatea funciară la geto-daci*, AUI 25, 1979, p. 47–56;
- Kogaionon (Strabon 7. 3. 5)*, AIIA Iași, 17, 1980, p. 623–627 (cu N. Gostar);
- Reforma sacerdotal-religioasă a lui Deceneu*, Istros 1, 1980, p. 177–182;
- Până când a trăit Deceneu?*, StCl, 22, 1984, p. 56–67;
- Oroles = Rholes?*, AUI, 33, 1987, p. 1–8;
- Die dakischen Geiseln im Römischen Reich*, StCl, 26, 1988, p. 35–44;
- Octavianus și Rholes, Getarum rex*, RISt, 42, 1989, 5, p. 499–504;
- Captivi romani în Dacia*, RISt, 42, 1989, 10, p. 983–989;
- Sardoniūs, qui et Diurpaneus*, SCIVA, 42, 1991, 3–4, p. 199–204;
- Burebista*, Istros 6, 1992, p. 59–71;
- Römische Kriegsgefangene und ‘Geiseln’ in Dakien*, BJ, 193, 1993, p. 161–164;
- Relațiile Imperiului cu dacii în timpul Flavienilor*, EphNap, 6, 1996, p. 113–121;
- Începuturile relațiilor Romei cu getii și dacii – Pompeius și Oroles*, EphNap, 7, 1997, p. 11–29;
- Pompeius and Oroles, Dacorum rex*, Tyche, 12, 1998, p. 25–46;
- Frontierele regatului dac după a. 102 p. Chr.*, Pontica, 31, 1998, p. 99–109;
- Fatum Dapyx's Brother, Getarum rex*, în L. Ruscu et alii (ed.), *Orbis antiquus. Studia in honorem Ioannis Pisonis*, Cluj-Napoca, ed. NereaMia Napocae, 2004, p. 887–894;
- Getii și dacii față cu hellenizarea și romanizarea*, în Al. Rubel (coord.), *Romanizarea. Impunere și adezivitate în Imperiul Roman*, Iași, ed. Universitatea „Al. I. Cuza”, 2011, p. 181–191.

Istorie antică universală

- Philoromaios oder philokaisar?*, BJ, 192, 1992, p. 225–231;

¹ Prezentăm în cadrul de față doar contribuțiiștiințifice originale și editările, lăsând la o parte recenziile și notele de lectură, ca și conferințele nepublicate.

Die siebente Akklamations Oktavians, Tyche, 12, 1997, p. 159–169;

Das Foedus zwischen Rom und Kallatis, StCl, 28–30, 1992–1994, p. 27–38;

Relațiile dintre Octavianus și M. Licinius Crassus (30–27 a. Chr.), SCIVA, 48, 1997, 4, p. 341–352;

Bătălia din Pădurea Teutoburgică – o consecință ignorată, EphNap, 8, 1998, p. 53–60;

The Romans on the Lower Danube. A Juridical Approach, în N. Gudea (ed.), *Roman Frontier Studies. Proceedings of the XVIth International Congress of Roman Frontier Studies, Zalău 1997*, Zalău, 1999, p. 907–913;

Clades Variana and Postliminium, Historia, 50, 2001, p. 496–501;

Die römische Donaugrenze von Pompeius bis Oktavian, în V. Lica (Hrsg.), *Historiae Diversitas. Festschrift für Vl. Iliescu zum 80. Geburtstag*, Galați, 2006, p. 75–97;

M. Licinius Crassus (cos. 30 v. Chr.) und die Donaugrenze, Pontica, 40, 2007, p. 227–244;

Antichitatea în cultura modernă

Preocupări istorice la ‘Analele Brăilei’ (1929–1940), AIIA Iași, 19, 1982, p. 479–484;

W. Bessell despre religia getică, SCIVA, 32, 1983, 2, p. 136–141;

Specificul național la G. Călinescu. Dimensiunea thraco-getică, AIIA Iași, 27, 1990, p. 137–146;

Alexanderrezeption in der rumänischen Kultur, AUDJ, 1, 2002, p. 119–141;

Alexander in Rumänien, în R. Kinsky (Hrsg.), *Diorthoseis. Beiträge zur Geschichte des Hellenismus und zum Nachleben Alexanders des Großen*, München – Leipzig, K. G. Saur-Verlag, 2004, p. 51–73;

„Dacă eu aş fi Alexandru...“ (Arrianus, 2.25.2), în H. Dumitrescu (coord.), *Omagiu istoricului Constantin Bușe*, Focșani, ed. Pallas, 2004, p. 14–53;

De la thracologie la thracomanie. Glose marginale, în C. Gaiu, Cr. Găzdac (ed.), *Fontes historiae. Studia in honorem Demetrii Protase*, Cluj-Napoca, ed. Accent, 2006, p. 1011–1028;

Alexander the Great in Mihail Sebastian’s ‘Ultima oră’, în V. Lica (Hrsg.), *Philia. Festschrift für G. Wirth zum 80. Geburtstag*, Galați, 2006, p. 75–97, 237–289;

Alexander the Great – A Literary Interpretation, AUDJ, 6, 2007, p. 203–253.

EDITĂRI

N. Gostar, *The Ancient Character of the Roman Element in the East of Carpathians*, AIIA Iași, 17, 1980, p. 1–9;

N. Gostar, *Dinastii daci de la Burebista la Decebal*, SCIVA, 35, 1984, 1, p. 45–53;

Historiae Diversitas. Festschrift für Vl. Iliescu zum 80. Geburtstag (Historia Antiqua Galatiensis I), Hrsg. von Vasile Lica unter Mitarbeit von Decebal Nedu, Academica Verlag, Galatz, 2006, 300 p.;

Philia. Festschrift für G. Wirth zum 80. Geburtstag (Historia Antiqua Galatiensis II), Hrsg. von Vasile Lica unter Mitarbeit von Decebal Nedu, Academica Verlag, Galatz, 2006, 290 p.;

N. Gostar, *Soarta orașelor din Dacia după a. 271 d. Hr.*, AUDJ, 5, 2006, p. 17–27, 354–369;
Armin Heinen, *Stalinizarea României, istoria minorităților naționale și logica argumentelor între anii 1944–1947: cucerire străină – implicare internă – inadecvare a discursului politic*, AIIași, 43–44, 2006–2007, p. 507–519 (trad. Vasile Lica).

Abrevieri

AIIași	= Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie „A. D. Xenopol”, Iași
AIIIași	= Anuarul Institutului de Istorie „A. D. Xenopol”, Iași
AUDJ	= Analele Universității „Dunărea de Jos” Galați. Seria Istorie, Galați
AUI	= Analele științifice ale Universității „Al. I. Cuza” din Iași. III. Istorie, Iași
BJ	= Bonner Jahrbücher, Bonn
EphNap	= Ephemeris Napocensis, Cluj-Napoca
Historia	= Historia. Zeitschrift für Alte Geschichte, Wiesbaden
Istros	= Istros. Studii, comunicări, note, Brăila
Pontica	= Pontica. Studii și materiale de istorie, arheologie și muzeografie, Constanța
RIst	= Revista de Istorie, București
SCIVA	= Studii și cercetări de istorie veche și arheologie, București
StCl	= Studii Clasice, București
Tyche	= Tyche. Beiträge zur alten Geschichte, Papyrologie und Epigraphik, Wien